

La reixa de les reparadores

P. Riutord i Sbert

Vaig llegir amb especial entusiasme un interessant article de Bartomeu Bestard a *Diario de Mallorca*, on feia una crònica de la Congregació de Maria Reparadora i de l'església neogòtica erigida a tal fi, habitada per aquestes monges de clausura durant més de seixanta anys. Convertida fa un temps en la privilegiada sala d'actes de Can Campaner i gestionada per la Conselleria de Salut i Consum, és utilitzada actualment com a seu de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, de la Reial Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics i de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Sebastià. L'esmentada informació feia referència als orígens de la Congregació, als autors del projecte, als executors de les obres, així com a les diferents aportacions que possibilitaren finançar la nau de la capella, l'altar, l'artesanat, les talles, la coberta i creueria, els vitralls, el retaule-sagrari, les gelosies i la guarnida reixa d'estil gòtic que separava el presbiteri de la nau, motiu del present escrit en l'intent de donar resposta a la seva "desaparició", tal com assenyalava el referit autor a la seva publicació. os datos el año de publicación y el idioma.

El meu interès per aquesta església i la bella portella neogòtica que hi havia, ve motivat per tres circumstàncies diferents. En primer lloc per ser usuari habitual d'aquest escenari tan privilegiat, degut a la meva pertinença a la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears i ocupar una de les cadires alfabetitzades que la família March obsequià a la docta institució, gràcies a la intermediació de l'acadèmic M. I. Sr. Dr. Bartomeu Darder i Hevia, finat el passat any 2000, amb l'honor que significa per a mi ocupar el seu seient "E". Aquesta circumstància m'ha permès participar en l'escenari d'uns actes acadèmics i cien-

Detall de la reixa de la Capella del Davallament de Jesús a la Seu, emplaçada originàriament a l'església de la Congregació de Maria Reparadora a Can Campaner.

tífics immemorables, degut a l'extraordinària solemnitat que confereix aquesta distingida sala d'actes, com ara la lectura dels discursos de recepció acadèmica dels nous membres, l'obertura dels cursos acadèmics i les sessions conjuntes amb altres institucions, endemés de ser un marc testimonial d'importants esdeveniments.

Per altra banda, he de manifestar el gran efecte que em confereix un particular antecedent, com ara el fet d'haver a la nostra família dues ties monges que dedicaren la major part de la seva vida a la Congregació de Maria Reparadora, una d'elles integrant de la primera agrupació d'aquestes religioses a Mallorca a principis del segle XX, recomanant el seu destí el pare Joan Serra, un agustí aleshores molt influent. Les monges Reparadores tenien uns noms religiosos molt particulars, com ara els de les ties, Sor Maria de l'Ecce-Homo -en el món Francesca Català i Escanelles (1887-1958)- i Sor Maria de la Verge del Líban -de nom Antònia Català i Escanelles (1903-1975)-, però el Concili Vaticà II, mitjançant una prescripció específica, retirà l'ús d'aquests noms tan curiosos, condició que no afectà a Sor Maria de l'Ecce Homo ja que el seu traspàs succeí uns anys abans de l'ordre del Papa Joan XXIII. Varen fer el noviciat a Manresa i al llarg de la seva vida compliren missions a Cali, Entebbe, Kilimanjaro, Butale, Jerusalem i Beirut. Comprendran la meua especial sensació a qualsevol de les dependències d'aquest antic convent, ple de contalles familiars.

Aquesta Congregació religiosa era objecte d'una dot bastant notable, circumstància que ha motivat la tercera i principal argumentació del present escrit. Això és així perquè el meu besavi Bartomeu Català i Amer (1849-1921) -aleshores fabricant de lones i corderies d'assortiment naval-, va entregar la dot que la Congregació de Maria Reparadora li requerí per

admetre a les seves filles Francesca i Antònia al seu si. Es materialitzà en el finançament de la portella de ferro forjat de l'església de Can Campaner que havia de separar la vida exterior de l'aïllament més sublim, límit establert entre l'altar major i la resta de l'església, mitjançant una reixa duta a terme per la ferreria artística Guillem Seguí -actualment Caldereria Seguí, en plena activitat-, amb un disseny gòtic molt adient a l'escenari de destí, però amb el distintiu característic del virtuós ferrer. Aquesta divisió -un dels elements més característics a qualsevol comunitat de monges "tancades"- representava una vertadera exclusió de móns, fins a l'extrem de no permetre a les ties monges sortir de la clausura quan morí la seva mare, situació que es va flexibilitzar durant els anys de la República, desapareixent actualment aquesta

inoïble severitat. Però les Reparadores varen desallotjar l'esmentada església i les seves dependències ara fa una vintena d'anys, ocupant un nou habitatge a la barriada palmesana de l'Escorxador abans de marxar definitivament fora de la nostra Illa, posant en coneixement del meu pare -Bartomeu Riutord i Català, com a familiar directe juntament amb els seus germans- el possible auguri de la cèlebre reixa, però al comunicar a la Congregació l'absència d'un interès particular, proposaren la seva donació al Bisbat de Mallorca per al seu nou emplaçament a la Capella del Davallament de Jesús a la Seu -situada a devora l'orgue-, acceptant amb molta complaença el nou ús de la "desapareguda" portella i que tothom pot contemplar.

